

Vejledning i brug af sondeernæring i borgerens hjem



Sondeernæring i hjemmet

Mange mennesker får sondeernæring i hjemmet, og flere og flere er afhængige af andres hjælp med at få indgivet sondeernæringen. Denne vejledning er tænkt som et redskab for dig, der er en del af det sundhedsfaglige personale. Formålet er at give en beskrivelse af, hvordan du håndterer sondeernæringen på en hensigtsmæssig måde.

Borgere er unikke og situationer forskellige, og ofte er der behov for individuel planlægning omkring sondeernæring. Derfor er der sidst i vejledningen to sondeernæringskemaer, som du enten kan anvende eller måske blive inspireret af i din håndtering af sondeernæringen.

Har du behov for hjælp, er du altid velkommen til at kontakte os. Vi besvarer dagligt spørgsmål, hjælper og underviser i emnet, og den service vil vi også gerne tilbyde dig.

Kontakt os gerne - vi er klar til at hjælpe dig!

Fresenius Kabi
 Islands Brygge 57
 2300 København S
 Kundeservice: 3318 1616
 Fax: 3318 1614
 E-mail: info-dk@fresenius-kabi.com

Indholdsfortegnelse

BMI tabel	Side 2
Plan for sondeernæring	Side 3
Indgivelse af sondeernæring	Side 4
Hygiejne og praktisk håndtering af sondeernæring	Side 5
Problemløsning ved anvendelse af sondeernæring	Side 5
Sondeernæringskema - bolusindgivelse	Side 6
Sondeernæringskema - kontinuerlig indgivelse	Side 7
Kontaktoplysninger	Side 8

BMI-TABEL	
Højde, cm	
200	9 10 10 11 11 12 12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
198	9 10 10 11 11 12 12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
196	9 10 10 11 11 12 12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
194	10 10 11 11 12 12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
192	10 10 11 11 12 12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
190	10 11 11 12 12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
188	10 11 11 12 12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
186	10 11 12 12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
184	11 11 12 12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
182	11 11 12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
180	11 12 12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
178	11 12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
176	12 12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
174	12 13 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
172	12 13 14 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
170	12 13 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
168	13 13 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
166	13 14 15 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
164	13 14 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
162	14 14 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
160	14 15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
158	14 15 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
156	15 16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
154	15 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
152	16 16 17 17 18 18 19 19 20 20 21 21 22 22 23 23 24 24 25 25
Vægt, kg	36 38 40 42 44 46 48 50 52 54 56 58 60 62 64 66 68 70 72 74 76 78 80 82 84 86 88 90 92 94 96 98 100

$$\text{BMI} = \frac{\text{Vægt (kg)}}{\text{Højde}^2 \text{ (m)}}$$

Plan for sondeernæring

Behovet for energi og protein - og dermed også den nødvendige mængde sondeernæring - varierer fra menneske til menneske. Det er vigtigt at vide, hvor meget sondeernæring, borgeren skal have for at opnå det ønskede formål.

Borgerens vægt er: _____ kg Borgerens body mass index (BMI) er: _____

Formålet med sondeernæringen er:

		Sæt kryds
1.	At øge vægten til normalvægten	
2.	At holde vægten	
3.	At forebygge yderligere vægttab	

Det er en god idé at veje borgeren jævnligt, fx 1 gang om ugen. Hvis formålet med sondeernæringen ikke nås, bør behovet for sondeernæring revideres. Ændringer bør ske i samarbejde med hospital eller egen læge.

Behovet for energi, protein og væske er individuelt. Borgerens daglige behov er:

	Udfyld med det aktuelle behov		Generelt dagligt behov
Energi:		kcal	30-35 kcal/kg legemsvægt
Protein:		g	0,8-1,5 g/kg legemsvægt
Væske:		ml	30-40 ml/kg legemsvægt



	Sondeernæring	Indhold pr. pose			
		Posestørrelse (ml)	Energi (kcal/kJ)	Protein (g)	Vand (ml)
Standard	Fresubin® Original	500	500 / 2.100	19	420
	Fresubin® Original	1.000	1.000 / 4.200	38	840
	Fresubin® Original Fibre	500	500 / 2.100	19	420
	Fresubin® Original Fibre	1.000	1.000 / 2.100	38	840
	Fresubin® Energy	500	750 / 3.150	28	390
	Fresubin® Energy	1.000	1.500 / 6.300	56	780
	Fresubin® Energy Fibre	500	750 / 3.150	28	380
	Fresubin® Energy Fibre	1.000	1.500 / 6.300	56	760
	Fresubin® 1000 Complete	1.000	1.000 / 4.200	55	830
	Fresubin® 1200 Complete	1.000	1.200 / 5.000	60	800
	Fresubin® 1800 Complete	1.500	1.800 / 7.500	90	1200
	Fresubin® Soya Fibre	500	500 / 2.100	19	415
	Fresubin® Soya Fibre	1.000	1.000 / 4.200	38	830
	Special	Fresubin® HP Energy	500	750 / 3.150	38
Fresubin® HP Energy		1.000	1.500 / 6.300	76	790
Survimed® OPD		500	500 / 2.100	23	425
Survimed® OPD HN		500	665 / 2.800	34	400
Fresubin® 2 kcal HP		500	1.000 / 4.200	50	360
Fresubin® 2 kcal HP Fibre		500	1.000 / 4.200	50	355

Borgerens sondeernæring hedder: _____

Borgeren skal have _____ ml sondeernæring om dagen

Der skal suppleres med _____ ml vand om dagen

Indgivelse af sondeernæringen

Sondeernæringen kan indgives på flere måder og skal tilpasses efter borgerens situation. Som udgangspunkt bør man stræbe efter at efterligne det normale spisemønster med 3-6 måltider om dagen. Nogen har dog behov for at få sondeernæring langsomt i løbet af dagen for ikke at få gener af det. Det vigtigste er at få lagt en individuel plan for, hvad der passer borgeren bedst.

Sondeernæring gives:

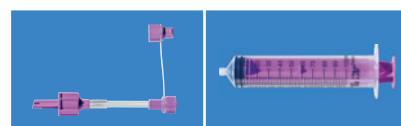
A. I portioner à _____ ml x ____ dagligt

Gives sondeernæring i portioner, der minder om måltider, kaldes det bolus og gives over 10-15 minutter.

Administreres sondeernæringen på denne måde, skal man bruge en Freka Bolus Adapter, der sættes i posen med sondeernæring.

Sondeernæring med Freka Bolus Adapter kan opbevares i køleskab i max. 24 timer efter anbrud.

Du har brug for: Freka Bolus Adapter
ENFit sprøjte



B. Kontinuerligt _____ ml pr. time over ____ timer

Ernæringsæt kobles til posen med sondeernæring. Ved at dividere det ønskede antal ml pr. time med 3 (fx 100 ml pr. time \approx 33 dråber pr. minut), kan man udregne det omtrentlige dråbeantal pr. minut. Posen med sondeernæring og ernæringsæt kan opbevares ved stuetemperatur i max. 24 timer.

Du har brug for: Ernæringsæt, standard til EasyBag



C. Kontinuerligt med ernæringspumpe _____ ml pr. time over ____ timer

Ernæringsæt kobles til posen med sondeernæring, og pumpen kodes til den ønskede hastighed og mængde. Posen med sondeernæring og anvendt ernæringsæt kan opbevares ved stuetemperatur i max. 24 timer. Ernæringspumpen kan lejes hos distributører - se bagsiden.

Du har brug for: Amika ernæringsæt til pumpe EasyBag
Amika ernæringspumpe



D. I portioner à _____ ml x ____ dagligt via pumpe

Ernæringsæt kobles til posen med sondeernæring, pumpen kodes til 600 ml pr. time og den ønskede mængde, fx 300 ml, og portionen løber ind på 30 minutter.

Posen med sondeernæring og anvendt ernæringsæt kan opbevares ved stuetemperatur i max. 24 timer.

Sidst i denne vejledning finder du to sondeernæringskemaer. De kan bruges som oversigt over, hvordan sondeernæringen gives, og hvor meget borgerne har modtaget.

Hygiejne og praktisk håndtering af sondeernæring

Sondeernæring er fødevarer til særlige medicinske formål og skal ligesom almindelig mad håndteres med fornuft, da det er fordærveligt. Derfor er det en god idé at huske nedenstående råd:

- Vask altid hænder inden håndtering af sondeernæring og tilbehør
- Kontroller altid udløbsdatoen på posen med sondeernæring (sort felt ved åbningen)
- Kig igennem "ruden" på sondeernæring for at se om den er ensartet og uden klumper
- Ryst sondeernæringen før brug
- Borgeren bør sidde helt eller halvt op (i en vinkel på mindst 30 grader) mens sondeernæringen indgives og i 30-60 minutter efter. Gives sondeernæring om natten, bør hovedgærdet være hævet
- Sondeernæring, der gives vha. ernæringssæt, kan hænge ved stuetemperatur i 24 timer
- Sondeernæring, der gives i portioner med janetsprøjte, skal sættes i køleskab imellem "måltiderne"
- Sondeernæringen skal have stuetemperatur, når den indgives. Køleskabskold sondeernæring kan give diarré eller mavesmerter



Problemløsning ved anvendelse af sondeernæring

Generelt er der ingen bivirkninger ved sondeernæring. Hvis de forekommer, er det oftest i opstartsfasen. Af bivirkninger kan nævnes diarré, kvalme og periodiske mavesmerter. Hvis borgeren ikke har fået tilstrækkelig ernæring i en længere periode, skal maven og tarmene vænne sig til igen at modtage og optage ernæring. Det er derfor vigtigt at starte langsomt op med sondeernæring. Det betyder, at man i den første tid giver sondeernæringen kontinuerligt. Når borgeren tolererer det, kan man øge indgivelseshastigheden for senere at give det i portioner, hvis muligt.

For at forebygge reflux bør sondeernæring gives i halvt siddende stilling.

Opstår der hoste under indgivelse af sondeernæring, bør tilførslen stoppes.

Kontrollér at borgerens sonde ligger hvor den skal, inden tilførslen fortsættes.

Sker der noget ubehageligt eller uventet, mens sondeernæringen gives, bør du kontakte borgerens læge.

Faktaboks:

Selv om borgeren har en sonde, er det vigtigt at huske god mundhygiejne. Tænderne bør børstes regelmæssigt, selv om borgeren ikke spiser på almindelig vis. Sukkerfrit tyggegummi kan være godt til at massere tandkødet. Fugt mund og læber med vand, "yellow-swaps" eller brug evt. kunstigt spyt, der kan købes på apoteket.

Sondeernæringskema - bolusindgivelse

Dato: _____

Cpr.nr:	Produktnavn:
Navn:	Mængde sondeernæring (ml/døgn):
Bolig nr.:	Væskebehov (ml/døgn):

Tidspunkt	Sondeernæring (ml)	Vand (ml)	Givet af (initialer)	Kommentar

Totalindgift (ml)	
--------------------------	--

Husk

- posen skal opbevares på køl mellem måltiderne hvis den ikke er koblet til ernærings sæt/pumpe.
- sondeernæringen bør have stuetemperatur ved indgivelse.
- sondeernæringen bør gives over minimum 10-15 minutter.
- skyl altid sonden med vand før og efter indgivelse af sondeernæring og opløst medicin.
- overkroppen bør være hævet til minimum 30° under indgivelse og i ca. 30-60 min efter.

Sondeernæringskema - kontinuerlig indgivelse

Dato: _____

Cpr.nr:	Produktnavn:
Navn:	Mængde sondeernæring (ml/døgn):
Bolig nr.:	Væskebehov (ml/døgn):

Sondeernæring				Væske				
Tidsrum	Hastighed (ml/time)	Sondeernæring total mængde (ml)	Givet af (initialier)	Kommentar	Tidspunkt	Vand (ml)	Givet af (initialier)	Kommentar

Totalindgift (ml)	
-------------------	--

Husk

- sondeernæringen tilkøbet ernæringsæt må hænge ved stuetemperatur i max. 24 timer.
- skyl altid sonden med vand før og efter indgivelse af sondeernæring og opløst medicin.
- overkroppen bør være hævet til minimum 30° under indgivelse og i ca. 30-60 min efter.

Kontakt Fresenius Kabi

Telefon: 3318 1600
Kundeservice: 3318 1616
Fax: 3318 1614
Hjemmeside: www.fresenius-kabi.dk

Distributører:

Abena A/S telefon 7431 1410
Simonsen & Weel A/S telefon 4655 7540
Mediq Danmark A/S telefon 3637 9130 *3

